

БІБЛІЙНІ АНТРОПОНІМИ У ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Звернення Лесі Українки до Біблії пояснюється насамперед тим, що Святе письмо – це невичерпне джерело “вічних” тем, ідей, мотивів, образів, знайомих широкому загалу у всьому світі. Безперечно, свою власну творчість письменниця бачила в контексті світового літературного процесу. Переважна більшість творів Лесі Українки християнського циклу – це драми, що стали новим явищем в українській літературі і театральній культурі та принесли письменниці славу драматурга-новатора. Звернувшись до “вічних” сюжетів, Леся Українка концентрувала певні ідеї, являючи їх у нетрадиційному для українського театру зрізі – не в соціально-побутовому, а у філософсько-ідеологічному. Глибокий інтерес до історії християнства, до його витоків, особливо до особи Ісуса Христа, Леся Українка пояснювала прагненням самій відчувати “пахощі” древніх епох, прочитавши й осмисливши першоджерела, оскільки на чужу інтерпретацію вона не могла і не хотіла покладатися. Так, сучасні дослідники історії української літератури підкреслюють, що Лесі Українці належить особлива роль у трансформації наративності, сформованої в межах натуралізму і позитивізму, їй належить також критика засад народницького дискурсу. Письменниця розмикає автократний, лінійний (однотипний) наративний дискурс і вводить в українську літературу твори, в яких переважає мовна гра і свобода інтерпретації в обробках традиційних сюжетів. Не менш важливим при осмисленні творів християнської тематики є і те, що письменниця оригінально інтерпретувала знані традиційні сюжети, ламаючи стереотипи їхнього сприйняття. Леся Українка сполучала пласти традиційних сюжетів і пласти національної дійсності, нарації і дискурс на підтекстовому рівні, а також через читання традиційно аналізованих подій та характерів у плані національного світобачення і світорозуміння. Цікавим у цьому плані є простеження місця і значення у творах християнської тематики Лесі Українки біблійних власних назв (онімів), котрі найперше, на нашу думку, відбивають ступінь авторського осмислення та інтерпретації зображуваних подій і характерів. Більшу частину біблійних онімів складають біблійні антропоніми, центральне місце серед яких посідає ім'я Ісуса Христа. У вірші письменниці “Якби я знав, що їм нема рятунку...” знаходимо саме таку, можна сказати, первинну номінацію Ісуса Христа: “... з нащадками такими не може бути вже Єгова в спілці”. У способах найменування особи Ісуса Христа відбивається, з одного боку, ставлення інших героїв, їх сприйняття та оцінка Христа як непересічної особистості, з другого – особа Спасителя подається в історичному контексті, з третього – завдяки різним номінаціям Ісуса Христа можна виявити концептуально-естетичне осмислення Боголюдини, Бога-Сина у художній спадщині Лесі Українки. Крім того, за ними можна певною мірою судити про деякі особливості ідіостилю Лесі Українки.

Оксана Петрушенко
Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: МІРКУВАННЯ ПРО УТОПІЮ

Коло інтересів Лесі Українки доволі широке – літературна творчість (поезія, проза, драматургія), театральне життя, політика, родинні та дружні стосунки. Проте є ще одна сфера діяльності Лесі Українки – це літературна критика. Саме в цьому контексті ми будемо розглядати її працю “Утопія в белетристиці”. Важливою особливістю цієї роботи є те, що утопія тут розглядається як літературний жанр. Відомо, що лише “Утопію” Т. Мора літературна критика